

HOSANNAH, ZOON VAN DAVID !

Serie: Omkeren naar de Levende

Wij staan weer aan het begin van de meest belangrijke week van het kerkelijk jaar, lieve mensen, de Lijdensweek, de Goede Week, en iets van de Paasvreugde van straks klinkt al door in het vreemd feestelijk Palmpasen gezang van vandaag. Hosanna ! Vrede! zingen we. Vreemd is dat inderdaad, zo'n paar dagen voor Goede Vrijdag, maar deze traditie wordt aan het evangelie zelf ontleend. Wanneer Jezus aankomt in Jeruzalem waar de dood hem wacht, laten de evangelisten hem plotseling iets doen wat we helemaal niet van hem zouden verwachten: hij laat zich door zijn leerlingen en door mensen langs de weg luid toejuichen, als Koning, als Godsgezant. Jeruzalem raakt door die intocht zelfs in rep en roer, luidt het verhaal. Het lofgezing van de engelen dat klonk in de kerstnacht legt de evangelist Lucas, nu Jezus gaat sterven, in de mond van de bewoners van Jeruzalem. Tegen de farizeeën die uiteraard niets van al dat enthousiasme willen weten, zegt hij: 'Als deze mensen zouden zwijgen, dan zouden de stenen het uitschreeuwen.' Palmzondag is de zondag van de bewondering, van Hosanna's tegen de stroom in. In het eerste ritueel van de goede week juichen we met palmtakken Jezus-Messias toe, dankbaar om al het mooie en goede dat hij in zijn leven gedaan heeft, om het goddelijke dat deze mens uitstraalt en dat hij zijn medemensen wil laten uitstralen...

Ook vandaag vieren we dus al feest, ondanks de ellende waarvan we deze week weer zullen horen: het verraad, het schijnproces, die afschuwelijke kruisdood: we vieren dat dit alles het einde, zijn einde niet is geweest, dat het Pasen is geworden. We vieren nu al die totale, niet te bevatten omkering van dood naar leven. Ons geloof - we weten het, maar niet goed genoeg - is een Paasgeloof, geloof in een leven zoals hij ons dat heeft voorgeleefd: liefdevol, trouw en barmhartig, een geloof dat de zekerheid verkondigt dat alleen liefde, sterker dan de dood, het leven de moeite waard maakt. Alle verschrikking en uitzichtloosheid in de wereld en in onszelf mogen er ons niet van afhouden daarvoor te kiezen. Als we voor de liefde kiezen, kiezen we voor God. Zo eenvoudig is het... en toch zo ingewikkeld, want wij mensen zitten nu eenmaal niet eenvoudig in elkaar en daarom is het steeds opnieuw moeilijk die keuze te blijven maken.

Om ons daarbij te steunen, reikt het evangelie ons vlak voor het verhaal over Jezus' lijden en dood twee hulpmiddelen aan die hoop en uitzicht bieden, ons door de goede vrijdag heen doen komen, er voor zorgen dat we niet meedoen met de zwartkijkers die niet durven of willen geloven in Pasen, in nieuw licht, nieuwe vrede, nieuwe liefde. Twee hulpmiddelen noem ik het, maar het gaat natuurlijk over veel meer dan dat: het zijn de twee benen waarop we als gelovige mensen vooruit kunnen komen, de twee steunpilaren waarop het gebouw van onze gemeenschap rust.

De eerste steunpilaar is bekend: wij delen nog altijd brood en wijn met elkaar zoals hij dat die avond deed: Jezus maakte de bereidheid eten en drinken, onze menselijke bestaanszekerheid, met elkaar te delen, tot het teken bij uitstek van de menslievendheid die hij uitdroeg. 'Doen jullie zo ook', zei hij, en wij doen dat hier symbolisch iedere zondag weer: een mooi, sterk moment in de week: we gaan naar voren, houden onze hand open, kijken elkaar aan en ontvangen een stukje brood dat we in wijn dopen. Zo getuigen we van ons geloof dat delen van brood en wijn, van leven, van liefde, de enige weg is om onze wereld heel te houden, mooier te maken, en onszelf en elkaar gelukkiger. Het tafelgebed dat eraan voorafgaat is dan ook bovenal een dankgebed voor dit blijvende geschenk dat hij ons gaf op de avond voor zijn dood.

Wij realiseren ons waarschijnlijk minder dat hij ons die avond ook een ander geschenk toezegde, groter en belangrijker nog dan het brood en de wijn, meer dan symbool en teken, maar levende werkelijkheid. We hoorden het daarnet: Jezus beloofde tijdens die avondmaaltijd aan zijn leerlingen iets zeer wezenlijks: de Vader zou hun na zijn dood een andere Helper zenden, één, zei hij, die hen zou bezielen zoals hij hem tijdens zijn bestaan bezielde had: de Geest die ooit ook zijn geboorte bewerkstelligd had, de Geest die zijn hele leven en optreden mogelijk gemaakt had, en die dat ook voor hen zou doen. De Geest van God die hem had helpen leven, zou ook in hen zijn intrek nemen. Het evangelie vertelt ons dat Jezus' laatste woorden op het kruis waren: 'Vader in jouw handen beveel ik mijn Geest'. Diezelfde Geest zal de Vader na zijn dood schenken aan de volgelingen die zijn

werk gaan voortzetten. Die Geest is inderdaad direct na Jezus' sterven in hen aan het werk gegaan, heeft de leerlingen laten zien, laten begrijpen en verkondigen dat hun gestorven Messias weer leefde, dat hij voortaan in en met hen zijn boodschap van liefde en medemenselijkheid zou voortzetten.

Pasen is het grootste werk van de Geest: niet als het eenmalig groot gebeuren dat wij volgende week herdenken, maar Pasen als blijvend groot gebeuren onder ons: 'geheim van het geloof', wordt het genoemd maar het is natuurlijk veel meer nog dan geloof: het is de wetenschap dat alleen de geest van liefde en vriendschap die hij - en Godzijdank eindeloos velen voor en na hem - belichaamden en uitstraalden, van deze wereld, deze schepping, van onze samenleving een menselijke wereld en samenleving kan maken. Dat God alleen daar te vinden is.

Dat geloof vieren we hier iedere zondag weer. Iedere zondag proberen we van onze viering iets feestelijks en vreugdevols te maken. En dat terwijl we heel goed weet hebben van alle ellende in de wereld, van alle verdriet in mensenlevens. Maar wij voelen, wij geloven, wij ervaren met lijf en ziel dat we niet daarvoor maar voor liefde, voorspoed en geluk gemaakt zijn. Dat we onze gemeenschap alleen door die geest van liefde mogelijk gemaakt wordt. Dat is is geen kortzichtige naïeviteit, maar evangelisch ideaal. Om dat ideaal te verdedigen is Jezus van Nazareth tot het uiterste gegaan. Van ons zal hopelijk, waarschijnlijk, zoiets radicaals niet gevraagd worden. Wat wel van ons gevraagd wordt is dat we dat ideaal van liefde en de voorspoed en het geluk die er de vruchten van zijn, zo nodig keihard verdedigen: dat we in ons dagelijks bestaan zo eerlijk en open mogelijk kiezen voor liefde en haar vaste metgezel barmhartigheid, voor vreugde en haar metgezel troost, en voor voorspoed en haar metgezel de zorg voor armen, voor mensen die voorspoed en vreugde tekort komen.

Dat zal vaak niet meevallen. Vreugde scheppen in het leven is niet zo'n gemakkelijke opgave als het misschien lijkt. Treuren gaat de meesten van ons jammer genoeg meestal gemakkelijker af. Wij zijn bovendien de erfgenamen van een kerkelijke traditie waar de treurnis van goede vrijdag vaak meer nadruk krijgt dan het hosanna van vandaag en het alleluja van volgende week. Bachs Mattheuspassie staat in Nederland hoger op de klassieke hitparade dan het Alleluja van Händel. In vergelijking met Jodendom en Islam vertoont het Christendom de eeuwen door de nare trek dat het vreugde in het leven, vooral ook als die met lichamelijke en zeker met seksualiteit te maken heeft, met wantrouwen en zelfs afkeuring omgeeft. Schuld en schaamte waren vaak belangrijker dan liefde en vrijheid, en mede daardoor kon de man zich belangrijker gaan vinden dan de vrouw. Ik spreek in de verleden tijd want de laatste decennia is daar gelukkig wat verandering in aan het komen. Velen van ons blijken bovendien redelijk goed in staat te zijn om zich als gelovigen veertig dagen lang beperkingen op te leggen, maar het is jammer dat wij na veertig dagen van inkeer en je beperken niet opgeroepen worden om minstens drie maal veertig dagen blijmoediger te leven en, geïnspireerd door ons Paasgeloof, feestelijk goede daden te doen, zo goed als God te zijn. We zouden misschien meer mensen aan onze tafel kunnen uitnodigen, of echt iets meer gaan doen voor het klimaat, misschien ook zou je je eindelijk kunnen verzoenen met een collega of familielid, misschien zou je je budget nog wat menslievender, leuker, socialer kunnen gaan besteden. Meer zingen dan zeuren. Niemand anders dan jijzelf kan het zeggen. Het evangelie zegt alleen: zorg dat je vergeeft, zorg dat je troost, zorg dat je open en gastvrij bent..... Waarschijnlijk zouden we zo, meer nog dan door veertigdagentijd te houden, lijken op de man uit Nazareth. Geloven betekent Pasen serieus nemen. 'De Heer is waarlijk verrezen' is een oude, geliefde paaswens. Dat 'waarlijk' zou ook in onze spiritualiteit meer moeten klinken: Palmzondag is de zondag die daar aan herinnert, door ons hosanna te laten zingen voor we de stille dagen van de Goede Week in gaan.

Laten we die dagen niet vergeten dat Gods Geest zowel bij het beeld van de lijdende Messias als bij dat van de Verrezenen de mooiste en de meest goddelijke oproep van het evangelie doet klinken, een oproep die alles samenvat en die het evangelie ons steeds opnieuw wil inprenten: 'Kindertjes, bemint elkander!'

Zo moge het onder ons zijn.

Henk Hillenaar